

11.10.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**11 Ekim 2022
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

11 Ekim 2022 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

— Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 110)

YÖNETMELİKLER

— Okul Spor Faaliyetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
— Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Yönetmeliği

TEBLİĞ

— Gider Vergileri Genel Tebliği (Seri No: 92)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 14/9/2022 Tarihli ve 2018/27032 Başvuru Numaralı Kararı

Türkşeker'den şekere yüzde 8 zam

Türkşeker, şeker fiyatlarına yüzde 8 zam yaptı.

İRFAN DONAT

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. (Türkşeker), şeker fiyatlarına yüzde 8 zam yaptı.

Böylece Türkşeker'in 50 kilogramlık şeker çuval fiyatı 750 TL'den yüzde 8 zamlı 810 TL seviyesine çıktı. Türkşeker'in kilogram başına 15 TL'den verdiği şekerin fiyatı 16.20 TL'ye yükseldi. Söz konusu fiyatlara KDV dahil değil.

Türkşeker'in zam kararı kurumun resmi internet sitesinde yayınlanmadı.

Şuan piyasada şekerin çuval fiyatı 1.000 TL bandında ve özel sektör Türkşeker'in açıkladığı fiyattan çok sınırlı miktarda ürün tedarik ettiği için istediği miktarda, ihtiyacının tamamını karşılayacak şekilde ürün bulamıyor.

Türkiye'nin günlük şeker ihtiyacı ortalama 8 bin ton civarında iken Türkşeker'in piyasaya verebildiği günlük miktar yaklaşık 1.000 ton ile sınırlı kalıyor.

Türkşeker'in dağıtım yerlerine gönderdiği bilgilendirme notunda, "2022-2023 pazarlama yılı şeker satışlarımız 10.10.2022 tarihinde başlayacak olup, ERP sisteminde tanımlanan fiyatlar üzerinden gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda imalatçılara, kapasite raporu veya resmi kurumlardan alınan evraklarla satış yapılmaya devam edilecektir" denildi.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
 Genel Müdürlük

Sayı : E-41989804-942.02.02-226459
 Konu : 2022/2023 Pazarlama Yılı Şeker
 Satışlarımız

DAĞITIM YERLERİNE

2022/2023 Pazarlama Yılı şeker satışlarımız 10.10.2022 tarihinde başlayacak olup, ERP sisteminde tanımlanan fiyatlar üzerinden gerçekleştirilecektir.

Bu kapsamda imalatçılara, kapasite raporu veya resmi kurumlardan alınan evraklarla satış yapılmaya devam edilecektir.

İmalatçı firmaların kapasite raporlarında yer alan yıllık şeker tüketim miktarları esas alınarak hesaplanan, aylık alabilecekleri şeker miktarları aşağıdaki gibidir.

52 ton ve üzeri = aylık 1 araç (26 ton)

10-52 ton arası = aylık kapasite miktarının %50'si

5-10 ton arası = 5 ton

5 ton ve altı = aylık kapasite miktarının %100'ü

Kapasite raporu olmayan üreticiler = aylık 1 ton

Fabrikalarınızdan imalatçı firmalara Ekim ayında satılacak şeker miktarları (Ek:1) ve imalatçı firmaların aylık alabilecekleri şeker miktarı hesaplama tablosu (Ek:2) yazımız ekinde gönderilmiştir. İmalatçı firmalara şeker satışı başvuru sırasına göre yapılacaktır.

Tarım Kredi Birlik'e ve arıcılara şeker satışları, yazımız ekinde gönderilen ortalama günlük satılacak şeker miktarlarına dahil değildir.

Bilgilerinizi, gereğini ve tereddüt edilen hususların Genel Müdürlüğümüzden sorulmasını rica ederiz.

Ahmet AÇIKGÖZ
 Genel Müdür Yardımcısı V.

Dr. Muhiddin ŞAHİN
 Genel Müdür ve Yönetim Kurulu
 Başkanı

Ek:

1- Ekim Ayı Satış Planlaması

2- İmalatçı Firmaların Aylık Alabilecekleri Şeker Miktarı Hesaplama Tablosu

Dağıtım:

Gereği:

Ağrı Şeker Fabrikası Müdürlüğüne
 Ankara Şeker Fabrikası Müdürlüğüne
 Elazığ Şeker Fabrikası Müdürlüğüne
 Ereğli Şeker Fabrikası Müdürlüğüne
 Eskişehir Şeker Fabrikası Müdürlüğüne
 Kars Şeker Fabrikası Müdürlüğüne
 Malatya Şeker Fabrikası Müdürlüğüne

Bilgi:

Burdur Şeker Fabrikası Müdürlüğüne
 Çarşamba Şeker Fabrikası Müdürlüğüne
 Erciş Şeker Fabrikası Müdürlüğüne
 Iğın Şeker Fabrikası Müdürlüğüne
 Kastamonu Şeker Fabrikası Müdürlüğüne
 Susurluk Şeker Fabrikası Müdürlüğüne
 Uşak Şeker Fabrikası Müdürlüğüne

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 8YBO-MESL-01GO Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/turkiye-seker-fabrikalari-cbys>

Adres: Mithatpaşa Caddesi No:14 06100 Yenisehir/ANKARA
 Telefon No : (0312) 458 57 57 Fax No : (0312) 458 58 15
 İnternet Adresi : <http://www.turkseker.gov.tr/>
 Kp Adresi : turkiyeseker.genelmudurluk@hs02.kep.tr

Bilgi İçin :Faruk ÜNVER
 Büro Personeli
 Telefon No: 5757

TİC. SİC. NO. 307 MERKEZ: ANKARA

Sermaye 4.850.000.000,00 TL

Hatırlanacağı üzere, şekere bu yıl içerisinde iki zam gelmişti. 31 Mart tarihinde yüzde 31 zam yapılan şekere, 25 Haziran'da da yüzde 37-67 oranlarında zam yapılmıştı.

Öte yandan, Birleşmiş Milletler (BM) Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO), Eylül ayına ilişkin Küresel Gıda Fiyat Endeksinin alt başlıklarından Şeker Fiyat Endeksinde gerileme trendi göze çarpıyor. FAO Şeker Fiyat Endeksi, çoğunlukla Brezilya'daki iyi üretim beklentileri, düşük etanol fiyatları ve kur hareketi etkileriyle bağlantılı olarak Eylül ayı boyunca yüzde 0,7 düşmüştü.

Türkiye'nin peynirleri kayıt altına alınacak

Tarım ve Orman Bakanlığı, Türkiye'nin geleneksel peynirlerini kayıt altına almak ve korumak amacıyla proje başlattı. İlk etapta özgün 200-300 civarında peynirin kayıt altına alınacağı tahmin ediliyor. Peynirler bilimsel bir yöntemle belirlenecek ve yapıları, özellikleri kayıt altına alınacak. Proje sonucunda elde edilen verilerle Türkiye Geleneksel Peynirleri Portalı oluşturulacak.

Mehmet Kaya / ANKARA

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, yaptığı değerlendirmede peynirin ticari değerini artırmak ve bu ürünlerin markalaşma süreçlerine katkı sağlama amacıyla olduklarını belirterek, “Dünyanın en kaliteli peynirlerini üretiyoruz. Oldukça çeşitli yöresel peynirlerimiz var. Yaptığımız çalışmalarla bunları kayıt altına alıyoruz ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlıyoruz” dedi.

Türkiye'nin kendine özgü peynirlerinin hem özellikleri, hem de yapısı bakımından kayıt altına alınması, tanıtılması ve uluslararası ticarete benzer şekilde kendi kimliğiyle yüksek değer bulması yönünde tartışmalar yürütülüyordu. Tarım ve Orman Bakanlığı bu yönde bir projeyi başlattı. İlk etapta 200-300 dolayında peynir çeşidine ulaşılacağı tahmin ediliyor. 2023 yılında tamamlanacak projeye geleneksel peynirler bilimsel bir yöntemle belirlenmiş olacak.

Proje, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) bünyesindeki Gıda ve Yem Kontrol Merkezi Araştırma Enstitüsü tarafından yürütülecek. “Türkiye

Geleneksel Peynir Envanterinin Oluşturulması Projesi” adı verilen projeye, 13 Enstitü ve araştırma yetkili laboratuvarı, 8 ayrı üniversiteden peynir konusunda yetkin akademisyenin katılımıyla gerçekleştirilecek.

Proje sonucunda geleneksel peynirler bilimsel yolla belirlenecek, yapıları ve özellikleri kayıt altına alınacak, beslenme değerlerine ait literatür derlenecek ve elde edilen bütün veriler kayıt altına alınacak. İllere göre, yapım teknikleri ve son ürün özellikleri(reng, olgunluk durumu vb.) bilgileri oluşturulacak. Proje sonucunda çevrimiçi ulaşılabilecek şekilde peynirler ‘Türkiye Geleneksel Peynirleri Portalı’ndan tanıtılacak. Elde edilecek veriler ayrıca kitap olarak da yayınlanacak.

Türkiye, FAO verilerine göre dünyada dokuzuncu, Avrupa’da ise üçüncü büyük süt üreticisi ülke durumunda. TÜİK 2020 verilerine göre Türkiye’de toplam 108,6 milyar TL’lik hayvansal üretimin yarısından fazlası 55,3 milyar TL’lik kısmı süt üretiminden oluşuyor. Türkiye’de peynir üretimi ise 2020’de 767 bin ton, 2021’de 763 bin ton olarak gerçekleşti. Türkiye, peynir üretiminde dünyada 4. sırada yer alıyor.

Coğrafi işaret alan peynirler

Türkiye’de son dönemde hem satış değerini artırmak, hem de özelliklerini korumak amacıyla çeşitli tarımsal ürünler için coğrafi işaret alınıyor. Bu kapsamda Antakya Carra peyniri, Antakya küflü sürkü (çökeleği), Antep peyniri / Gaziantep peyniri / Antep sıkma peyniri, Diyarbakır örgü peyniri, Edirne beyaz peyniri, Erzincan tulum peyniri, Erzurum civil peyniri, Erzurum küflü civil peyniri (Göğermiş peynir), Ezine peyniri gibi peynirler coğrafi işaret aldı.

Süt yağı artırma projesi

Türkiye’de üretilen sütün yağ oranının ortalamada yüzde 3,5, protein oranını ise yüzde 3,2 olduğu belirtildi. Yağ oranının yüzde 0,1 oranında artarak 3,6’ya çıkması halinde yıllık 23 bin ton süt yağı, bunun da 26-27 bin ton ilave tereyağı üretilmesi anlamına geldiği kaydedildi. Bu amaçla başlatılan proje, Aksaray, Burdur ve Çanakkale illerindeki pilot uygulamanın ardından 2021 Mayıs ayında tüm yurda yaygınlaştırıldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Esnafa 100 milyar liralık 60 ay vadeli kredi kampanyası başlatıyoruz

Cumhurbaşkanı Erdoğan, kredilerde yapılan düzenlemeyle esnafa, Halkbank vasıtasıyla 60 ay vade ve yüzde 7,5 faiz oranıyla kullanılacak 100 milyar liralık bir kredi paketi başlattıklarını açıkladı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 3 saat 45 dakika süren Kabine Toplantısından sonra esnaflara yönelik yeni kredilerden sosyal konut projesine kadar gündemle ilgili konularda yapılan değişikliklerle ilgili açıklamalarda bulundu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşmasından önemli satır başları şöyle;

"Kılıçdaroğlu'nun gündeme getirdiği başörtüsü düzenlemesiyle ilgili çarşamba günü önemli bir çağrıda bulunmuştuk. Madem bu konu yeniden gündeme geldi biz de anayasal güvenceye alınması çağrısında bulunduk.

CHP Genel Başkanı'nın kendi partisinde başlayan tartışmalar bizlere başörtüsü konusunda yasakçı bir zihniyetin pusuda beklediğini gösterdi. Biz de anayasal güvenceye alınması teklifinde bulunduk. Konu Meclis gündemine geldiğinde kimin nasıl bir tutum içerisine girdiğini göreceğiz.

44 Avrupa ülkesinin devlet ve hükümet başkanlarıyla yapılan zirvede Türkiye'yi temsil ettik. Zirve kapsamında gerçekleştirdiğimiz ikili ve çok taraflı görüşmelerde Avrupa'nın geleceği refahı ve küresel konuları ele aldık. Paşinyan da görüştüğümüz hükümet

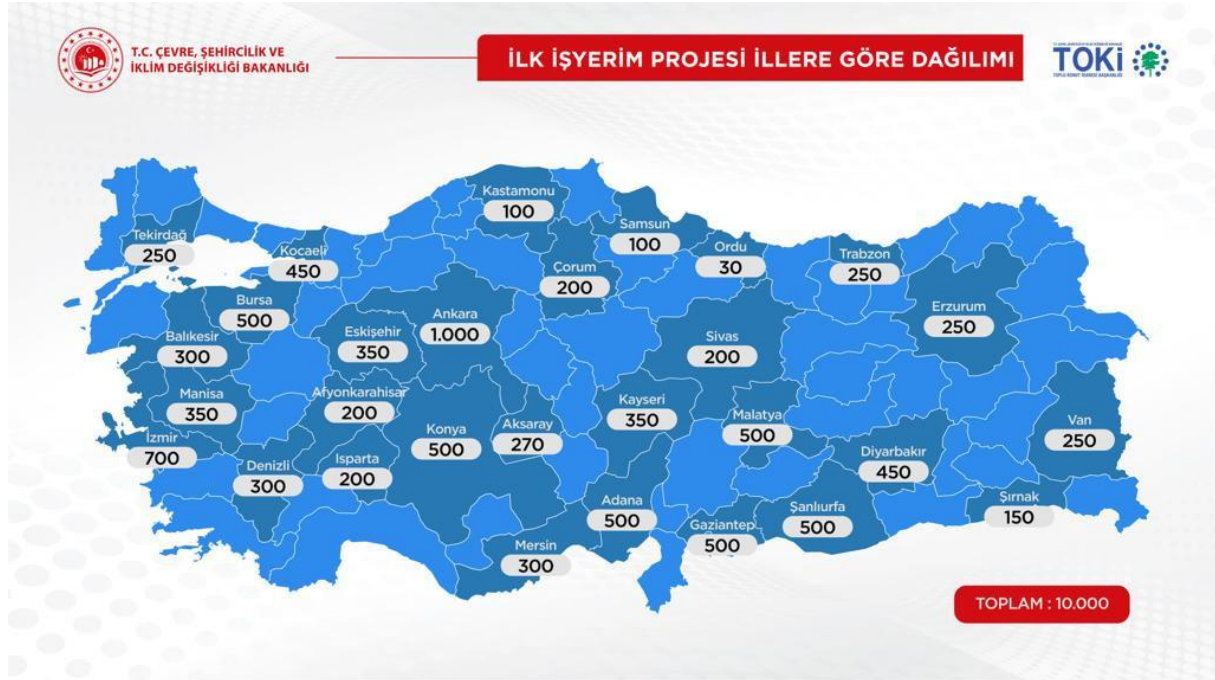
başkanları arasındaydı. Yaşanan her gelişme Türkiye'nin AB ve Avrupa coğrafyası için vazgeçilmez olduğu gerçeğini gözler önüne seriyor.

İlk Evim İlk İş Yerim Kampanyası'na 7,2 milyon başvuru

İstihdam sayımız 31 milyonun üzerine çıktı. Böylece Cumhuriyet tarihinin en yüksek istihdam rakamına ulaşmış olduk.

İlk Evim İlk İş Yerim Kampanyası'na şu ana kadar 7,2 milyon başvuru yapıldı. Projenin ilk etabındaki konut sayısını 500 bine tamamlayacağımızı zaten söyledik. 2 yıl içinde 250 bin konutu teslim edeceğiz. Bakanlığımız 1 milyon arsa ile ilgili hazırlıkları tamamladı.

Ailelerinden uzakta eğitim gören öğrencilere ulaşım desteği sağlanacak.

İlk İşyerim Projesi İllere Göre Arsa Dağılımı

Esnafa 100 milyar liralık 60 ay vadeli kredi

Kredi üst limitlerini 350 bin liradan 500 bin liraya, iş yeri edindirme ve taşıt kredisi limitini 1 milyon liradan 1,5 milyon liraya yükseltiyoruz.

Doğalgaz depolarımızı yüzde 100 doldurarak talepteki muhtemel artışlara ve beklenmedik kesintilere karşı hazırlığımızı yaptık."

Faiz tek hane yoluna girse de kredi koşulları sıkılaşıyor

Merkez Bankası'nın iki aydır üst üste politika faizinde yaptığı indirim ticari kredi faizlerini de yüzde 20'nin altına çekti. Ancak faiz düşse de Merkez Bankası'nın banka kredi eğilim anketi yılın son çeyreğinde bankaların KOBİ ve büyük işletme kredileri koşullarını sıkılaştıracaklarını ortaya koydu.

Şebnem TURHAN

Türkiye'de kredi faizleri Merkez Bankası'nın son iki faiz indirimi ve aldığı makroihtiyati önlemlerle hızla gerilese de bankalar kredi koşullarını sıkılaştırmaya devam ediyor. Merkez Bankası banka kredileri eğilim anketinin sonuçları geride bırakılan üçüncü çeyrekte işletmelere kullandırdıkları kredilere uyguladıkları standartları sıkılaştırdığını gösterirken son çeyrekte ise bütün işletme kredilerinde standartların daha da sıkılaşacağını ortaya koydu. Merkez Bankası Aralık 2021'den sonra temmuz ve ağustos Para Politikaları Kurulu toplantılarında uzun süredir yüzde 14'te sabit bıraktığı politika faizinde indirim döngüsüne başladı. Politika faizi iki toplantıda 100'er baz puan indirildi ve yüzde 12'ye çekildi. Cumhurbaşkanı Erdoğan da faizde indirimin süreceği ve tek haneye gerileyeceğine sık sık açıklamalarında yer veriyor. Politika faizi inerken kredi faizlerinde de düşüş yaşanıyor ancak kredilerin kullanım standartları gevşeme bir yana daha da sıkılaşıyor. Bankacılık sektörünün kredi koşullarındaki eğilimler ise Merkez Bankası'nın banka kredileri eğilim anketinden takip ediliyor.

Tüm işletme kredi türlerinde sıkılaşıacak

Merkez Bankası banka kredileri değişim anketinde yüzde değişimi Merkez Bankası kredi standartları ile kredi koşul ve kuralları için [(biraz gevşetme + çok gevşetme) - (biraz sıkılaştırma + çok sıkılaştırma)] şeklinde, kredi talebi için ise [(biraz artma + çok artma) – (biraz azalma + çok azalma)] şeklinde hesaplıyor. Yani; kredi standartları için net yüzde değişim oranı, standartları bir önceki çeyrek döneme göre gevşettiğini bildiren bankaların oranından standartları sıkılaştırdığını bildiren bankaların oranının çıkartılması ile hesaplanıyor. Dolayısı ile bu oran, standartlarda ya da kredi talebindeki değişimi değil o yönde yanıt bildiren bankaların oranını yansıtıyor. Örneğin işletmelere kullandırılan kredilere uygulanan standartların net yüzde değişim Merkez Bankası'nın iki aydır üst üste politika faizinde yaptığı indirim ticari kredi faizlerini de yüzde 20'nin altına çekti. Ancak faiz düşse de Merkez Bankası'nın banka kredi eğilim anketi yılın son çeyreğinde bankaların KOBİ ve büyük işletme kredileri koşullarını sıkılaştıracığını ortaya koydu. oranı -25 ise bankaların net yüzde 25'inin standartları sıkılaştırdığı anlaşılıyor.

Banka kredileri eğilim anketi üçüncü çeyrek sonuçlarına göre bankalar genel olarak işletmelere kullandırdıkları kredilere uyguladıkları standartları sıkılaştırdı. Alt kırımlar incelendiğinde, kısa vadeli kredilere uygulanan standartlarda bir miktar gevşeme gözlenirken, diğer işletme kredi türlerinde sıkılaşma yaşandı. Ankete göre fon maliyetleri ve bilanço kısıtlamaları ile risk algılaması standartları sıkılaştırıcı yönde etkileyen faktörler oldu. 2022 yılının dördüncü çeyreği için bankaların beklentisi bütün işletme kredi türlerinde standartların sıkılaşacağı yönünde. Konut ve diğer bireysel kredi türlerine uygulanan standartların sıkılaşmaya devam ederken, taşıt kredi türünde ise standartlar gevşedi. Yılın dördüncü çeyreği için beklenti, konut ve diğer bireysel kredi türlerinde standartların sıkılaşacağı, taşıt kredi türünde ise gevşeyeceği yönünde çıktı.

Büyük işletme kredilerinde daha fazla

Ankete göre bankalar genel olarak gelecek üç ayda işletmelerin kredi ve kredi limiti taleplerinin onaylanmasında uygulanan kredi standartlarının ne yönde değişeceğini bekledikleri sorusuna - yüzde 14,7 oranında sıkılaştırma beklentisi olduğunu söyledi. Önceki çeyreklerde küçük ve orta ölçekli işletmelere veriler kredilere ilişkin standartlarda sıkılaşma beklemeyen bankalar üçüncü çeyrekte son çeyrek için sıkılaşma beklentilerinin olduğunu da belirtti. Anket sonucunda bu durum - yüzde 0,8 sıkılaşma beklentisi olarak ölçüldü. Büyük ölçekli işletmelere uygulanacak krediler için de ikinci çeyrekte - yüzde 15 sıkılaşma beklentisi varken bankalarda üçüncü çeyrekte - yüzde 30,7 sonucu geldi. Bu durum bankaların yüzde 30'undan fazlasının büyük ölçekli işletmelere verilecek kredi koşullarının sıkılaşacağını beklediklerini ortaya koydu. Bankaların hem kısa vadeli hem de uzun vadeli krediler için sıkılaşma beklentileri de anket sonuçlarında yer aldı.

Taşıt kredilerinde gevşeme bekleniyor

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde, 2022 yılının üçüncü çeyreğinde yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarının sıkılaşmaya devam etti. 2022 yılının dördüncü çeyreği için beklenti, yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarında sıkılaşmanın devam edeceği yönünde. Anket sonuçlarına göre bireysel kredi türlerine uygulanan standartların da sıkılaşmaya devam ettiği, taşıt kredi türünde ise standartların gevşediği görüldü. Yılın dördüncü çeyreği için beklenti, konut ve diğer bireysel kredi türlerinde standartların sıkılaşacağı, taşıt kredi türünde ise gevşeyeceği yönünde çıktı.

Yabancı para kredi talebi azaldı

Anket sonuçları kredi talebi açısından incelendiğinde, yılın üçüncü çeyreğinde küçük ve orta ölçekli işletmelere verilen krediler, kısa vadeli krediler ve Türk Lirası cinsinden açılan kredilere olan talepte artış gözlenirken, büyük işletmelere verilen krediler, uzun vadeli krediler ve yabancı para cinsinden açılan kredilere olan talepte azalış oldu. Ankete göre stok artırım ve işletme sermayesi, talebi en çok artıran faktör arasında yer aldı. Yılın dördüncü çeyreği için beklenti, yabancı para cinsinden açılan kredi türünde talebin azalmaya devam edeceği, diğer işletme kredi türlerinde ise talebin artacağı yönünde oldu. Yılın üçüncü çeyreğinde tüm bireysel kredi taleplerinde azalış yaşanırken 2022 yılının dördüncü çeyreği için beklenti, tüm bireysel kredi türlerinde talebin azalmaya devam edeceği beklentisi oluştu.

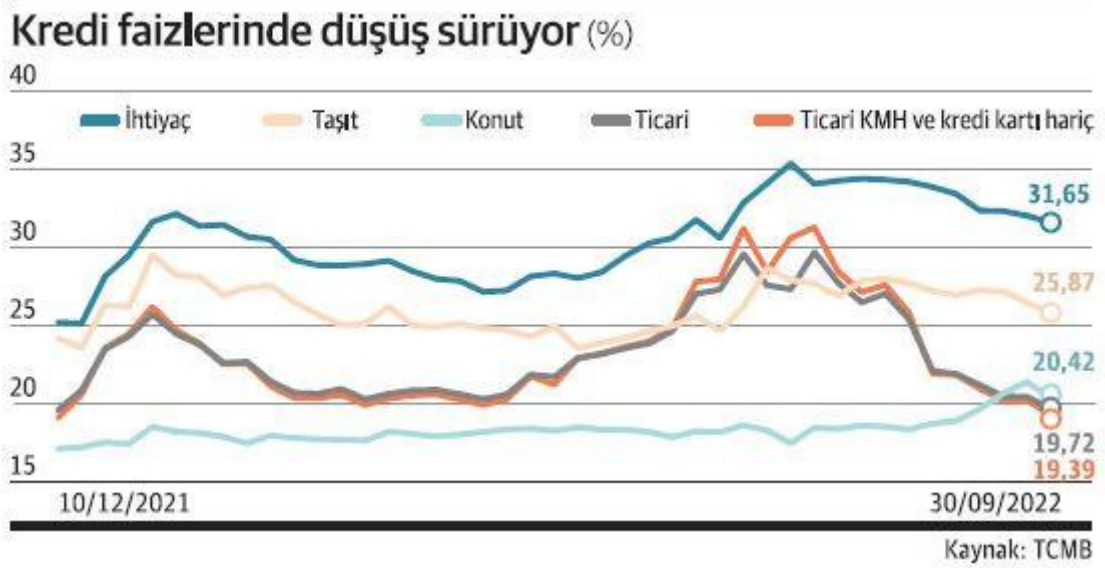
Bireysel kredi faizleri yavaş geriliyor

Bireysel kredi faizleri de 30 Eylül haftasında düşüş eğilimini sürdürdü. İhtiyaç kredisi faizi yüzde 31,65'e inerken faiz indirimlerinin başladığı 19 Ağustos haftasına göre ise sadece 2.6 puanlık düşüş yaşandı. Taşıt kredi faizleri ise 30 Eylül haftasında yüzde 25,87'ye düştü. Yine 19 Ağustos haftasına göre 1.9 puanlık gerileme var. Konut kredisi faizleri ise iki haftalık yükseliş trendinin ardından 30 Eylül haftasında bir miktar gevşedi ve yüzde 20,42'ye indi. Merkez Bankası'nın politika faizinde indirime başladığı 19 Ağustos haftasında ise konut kredisi faizleri yüzde 18,41 seviyesindeydi. Konut kredisi faizi yaklaşık 2 puan yükseldi.

Ticari kredi faizleri yüzde 20'nin altına geldi

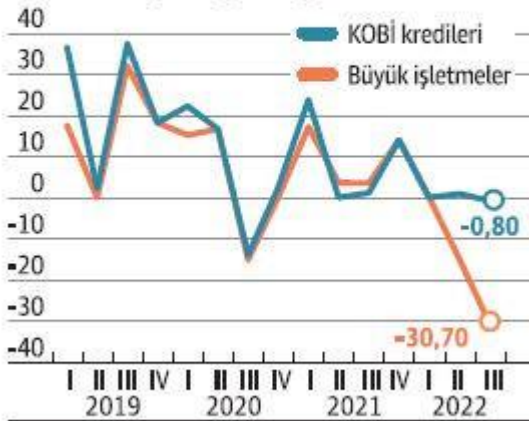
Merkez Bankası haftalık verilerine göre 30 Eylül haftası itibariyle bankaların kredili mevduat hesabı ve ticari kredi kart hariç ticari kredi faizleri yüzde 19,39'a geriledi. Bu 10 Aralık 2021 haftasından bu yana görülen en düşük ticari kredi faizlerine işaret ediyor. Toplam ticari kredi faizi ise yüzde 19,72'ye geriledi. Üst üste gelen politika faizi indirimi ve buna yönelik olarak güncellenen bankaların ek menkul kıymet alımı zorunluluğuna uğramadan uygulayabilecekleri azami kredi faizi oranları da geriliyor. BU durum ticari kredi faizlerinin de inmesine neden oluyor. Merkez Bankası'nın ekim toplantısında da faiz indirim döngüsünü sürdürmesi bu azami faizin daha da gerilemesi sonucunu doğuracak. Merkez Bankası'nın faiz indirimlerine başladığı ağustos toplantısından bu yana ticari kredi faizleri yaklaşık 6.5 puan geriledi. 22

Temmuz haftasında gördüğü yüzde 31,33 seviyesinden ise 30 Eylül itibariyle yaklaşık 12 puanlık düşüş yaşandı.

Bankaların kredi standartları ne yönde değişecek (Gelecek üç ay)

İşletme büyüklüğüne göre

Vadeye göre

Resesyonun ayak sesleri Türk limanlarına ulaştı

İhracatın seyrine ilişkin önemli göstergelerden konteyner elleçleme miktarı eylülde sert düştü. Transit yükte ise dramatik gerileme var.

Aysel YÜCEL

Küresel ekonomideki yavaşlama ve Rusya-Ukrayna savaşının etkisiyle ihracattan ithalata ve transitten kabotaja, Türk limanlarındaki tüm taşıma türlerinde önemli kayıplar gerçekleşti. Elleçlenen konteyner miktarı, eylülde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 11 düşüş kaydederken, transit konteynerde düşüş yüzde 40'a yaklaştı. Sektör yetkilileri, artış hızının yavaşladığı dönemler olsa da pandemi kapanmaları hariç, konteyner taşımacılığında ilk kez gerileme yaşandığına dikkat çekiyor. Genel kargo ile ağırlığını petrol ürünlerinin oluşturduğu ithal sıvı yükteki büyüme ise toplam elleçleme miktarındaki daralmayı sınırladı.

Denizcilik Genel Müdürlüğü'nün eylül ayı yük istatistiklerine göre; geçen ay Türkiye limanlarında elleçlenen toplam yük miktarı yıllık bazda yüzde 3 gerileyerek yaklaşık 45 milyon ton olurken, toplam ihracat yükü ise yüzde 8 oranında düştü. Batı ile yapılan ihracatta önemli göstergelerden biri olan konteyner taşımacılığında ise bu düşüş çok daha sert gerçekleşti. Eylül ayında limanlarda elleçlenen konteyner miktarı, temmuz ve ağustos ayındaki yüzde 2'yi geçmeyen kısmı düşüşün ardından eylülde yıllık bazda yüzde 11 gerileyerek, yaklaşık 947 bin TEU olarak gerçekleşti. Konteyner elleçlemede en büyük kayıp ise yüzde 40'a yakın oranla transit yük tarafında gerçekleşti. Geçen ay limanlarda, genel kargo ve ağırlığını petrol ürünlerinin oluşturduğu sıvı yüklerde büyüme yaşandı.

“Konteynerde ilk kez ivme tersine döndü”

Türkiye Liman İşletmecileri Derneği (TÜRKLİM) Başkanı Aydın Erdemir, eylül ayı denizyolu taşımacılık istatistiklerindeki düşüşü DÜNYA'ya değerlendirdi. Eylül ayında özellikle limanlarda elleçlenen konteyner miktarındaki düşüşün, Türkiye'nin dış ticareti açısından kritik sinyaller verdiği dikkat çeken Erdemir, “Batı ile yapılan dış ticarete ve özellikle de ihracatta en önemli göstergelerden biri de limanlarda elleçlenen konteyner miktarıdır. Konteynerde uzun yıllardır düzenli olarak büyüyerek gidiyorduk. Büyüme ivmesi birkaç aydır tersine döndü. Hızımızın ve büyüme oranımızın düştüğü olmuştu ama eksiye düşmemiştik hiç. Konteynere baktığımızda hem ihracat hem ithalat hem de transitte düşüş var. Karadeniz'deki çatışma konteynerde transit elleçlemeleri son 4 aydır aşağıya çekiyordu ama eylülde transit konteyner hacmi yüzde 40'a yakın düştü. Küresel ekonomideki yavaşlamanın ya da resesyonun etkilerini limanlarda da daha sert hissetmeye başladık” diye konuştu. Konteyner yükündeki sert düşüşün, toplam yük miktarını da hızla aşağı çektiğini dile getiren Erdemir, “Konteynerdeki bu hızlı düşüş yılın kalan aylarında da devam ederse toplam yük hacminde 2021'in de altında kalabiliriz. En büyük endişelerimizden biri bu. Toplam yükte ithalattaki büyüme olmasaydı, rakamlarımız çok daha kötü çıkardı. Toplam yükte ithalatta halen iyiyiz. Ancak dokuz ayın sonunda toplamda büyüme sadece yüzde 4,6 olarak gerçekleşti. 2022 yılındaki hedefimizi revize etmemiz ve önlem almamız önemli hale geldi. Dolayısıyla son üç ay limanlarımız açısından çok kritik. Her ay en az 1,2 milyon TEU'nun elleçleme yapamazsak konteynerde geçen yılın rakamlarının altında kalacağız. Toplam yükte de kalan her bir ayda 100 milyon tonu aşmamız lazım ki 2021 yılını geçelim. İlk 9 ayda 409 milyon ton elleçledik, 2021'de ise 526 milyon ton elleçlemiştik” diye konuştu.

Ukrayna savaşı, transite ağır darbe vurdu

Eylül ayında limanlarda en fazla yük kaybı transit konteyner taşımalarında oldu. Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle mayıs ayından bu yana düşüşün yaşandığı transit yük taşımacılığında kayıp küresel ekonomideki yavaşlamanın da etkisiyle eylülde hızlandı. Mayısta yüzde 11, haziranda yüzde 16,2, temmuzda yüzde 25 ve ağustosta yüzde 29 düşen limanlarda elleçlenen transit konteyner miktarı, eylülde ise yıllık bazda yüzde 39,4 geriledi. TÜRKLİM Başkanı Aydın Erdemir, “Rusya-Ukrayna

savaşıyla birlikte yaşanan bu kayıplar, denizyolu transit taşımalarımız açısından Karadeniz'in ne derece önemli olduğunu bir kez gösterdi" dedi.

Konteyner: 2021/2022 yük rejimlerine göre karşılaştırma

	İhracat	İthalat	Kabotaj	Transit	Toplam
Ocak	1,5%	6,6%	-9,7%	53,6%	11,4%
Şubat	-1,7%	-0,1%	-6,0%	19,0%	2,1%
Mart	3,3%	-3,8%	-3,0%	6,2%	0,6%
Nisan	2,0%	0,5%	0,6%	9,4%	2,6%
Mayıs	-0,8%	4,6%	4,1%	-10,9%	-0,2%
Haziran	1,7%	7,2%	-2,4%	-16,2%	0,3%
Temmuz	0,7%	3,2%	36,2%	-25,0%	-1,6%
Ağustos	3,3%	6,2%	8,8%	-28,8%	-1,3%
Eylül	-3,5%	-1,1%	-20,0%	-39,4%	-10,9%

Yük tiplerine göre elleçleme miktarı

Ocak-Eylül

Ton	2021	2022	Değişim
Kuru Dökme Yük	129.713.840	124.223.850	-4,2%
Genel Kargo	46.055.463	50.904.718	10,5%
Sıvı Dökme Yük	108.691.541	126.508.211	16,4%
Konteyner	96.550.933	98.796.878	2,3%
Araç	8.772.962	8.417.515	-4,1%
Toplam	390.745.556	408.851.172	4,6%
Konteyner (TEU)	9.331.769	9.355.358	0,3%

Bakan Nebati: Türkiye'nin büyüme potansiyeli dikkat çekiyor

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, girişimcilerin ve esnafın düşük maliyetli krediye ulaşmasının, üretimi ve ihracatı artıracığını, ekonomik büyümeyi sürdürülebilir hale getireceğini ve refah seviyesini yükselteceğini bildirdi.

Nebati, sosyal medya hesabından, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Kabine Toplantısı'nın ardından açıkladığı esnafa yönelik düzenlemeleri değerlendirdi.

Nebati, Türkiye'nin ekonomi politikasının temelini üretimin oluşturduğunu kaydederek, "Üreteni desteklemek temel hedefimizdir. Bu kapsamda, Cumhuriyet'imizin 100'üncü yılında esnaf ve sanatkarlarımıza toplam 100 milyar lira tutarında kredi kullandıracğıız. Esnafımızın hizmetine sunulacak krediler, 60 ay vadeye kadar uygun taksitlerle ve yüzde 7,5 faiz oranı ile kullanılacaktır. Kredilerin şahıs üst limitlerini de 500 bin liraya yükseltiyoruz. Buna ek olarak, İşyeri Edindirme ve Taşıt Kredi limitini de 1,5 milyon liraya yükseltiyoruz." ifadelerini kullandı.

"Türkiye'nin büyüme potansiyeli, uluslararası finans kuruluşlarının dikkat çekiyor"

Geçen yıl mart ayında başlatılan "Kadın Girişimci" kredisinden çok kısa sürede 140 bin kadın girişimcinin yararlanarak 17 milyar liranın üzerinde kaynak kullandığına dikkat çeken Nebati, şunları kaydetti:

"Bu çerçevede, ekonomiye dinamizm ve yenilik katacak genç girişimcilerimizi de unutmuyoruz. Genç girişimci esnafımıza sunduğumuz sıfır faizli kredi limitini 100 bin

liradan tam 3 katına çıkararak 300 bin liraya yükseltiyor, 30 olan yaş sınırını ise 35 yaşa yükselterek daha fazla sayıda genç girişimcimizin bu krediden yararlanmasının önünü açıyoruz. Halkbank'ın doğrudan kullandırım yaptığı esnaf kredileriyle ilgili takip borcu bulunan esnafımıza, 6 aya kadar geri ödemesiz, toplam 36 aya kadar vadeyle ve yüzde 4 gibi düşük bir faizle ödeme imkanı sunarak, esnaflarımızın takip borcunu tasfiye etmesi için kolaylık sağlıyoruz."

Nebati, üretimi temel alan ekonomi politikası kapsamında, ilk günden bu yana finansman maliyetlerini düşürmek için çaba harcadıklarını belirterek, "Girişimcilerimizin, esnafımızın düşük maliyetli krediye ulaşmasının üretimi ve ihracatı artıracığını, ekonomik büyümeyi sürdürülebilir hale getireceğini ve refah seviyemizi yükselteceğini biliyoruz. Bu yolda ilerlemeye devam edeceğiz." değerlendirmesinde bulundu.

Türkiye'nin 2023 yılına yönelik büyüme potansiyelinin, bazı uluslararası finans kuruluşlarının dikkat çekmeye başladığını kaydeden Nebati, Cumhuriyet'in 100'üncü yılında esnafın ve girişimcilerin daha fazla üreteceğini, daha fazla istihdam oluşturacağını, refahın artacağını ve Türkiye'nin kazanacağını ifade etti.

Gübrede milyonlarca liralık “geriye dönük fatura” şoku yaşıyor

Ali Ekber YILDIRIM

11 Ekim 2022 Salı

Çiftçi kışlık hububat ekimlerine başladı. Geçen hafta mazota 3 günde 3 kez ve 4 liranın üzerinde zam gelmesi çiftçinin moralini bozdu. Bu dönemde en yoğun kullanılan girdilerden birisi de gübre. Gübrede hammadde bakımından yüzde 90'ının üzerinde dışa bağımlı olan Türkiye, dolar arttıkça hammaddeyi zamlı alıyor. Ancak bu dönemde dünya piyasalarında DAP ve kompoze (kendi başına bir gübre türü olmayıp, iki veya daha çok bitki besin maddesi içeren bir karışımdır. Kompoze gübre içerisindeki bitki besin maddeleri N-P-K (Azot-Fosfor-Potasyum) sırasına göre yüzde (%) olarak ifade edilir.) gübrelerde fiyatlarda bir miktar gerileme var.

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin 2022 ürünü için buğday ve arpada açıkladığı alım fiyatlarının geçen yıla göre daha iyi olması nedeniyle üretici para kazanınca gübre alımına yöneldi. Bu nedenle gübre üreticileri Eylül ayının umut verici geçtiğini ifade ediyor. Ancak, gübre üreticilerini şok eden gelişme ise Gübre Takip Sistemi kapsamında alınan fiyatlarda geriye dönük yüzde 93 oranında zam yapılması oldu. Gübre üreticilerine geri dönük olarak milyonlarca liralık faturalar gönderilince sektörde şok etkisi yarattı.

Eylül ayı umut verici geçti

Tekfen Holding Başkan Yardımcısı ve Tarımsal Sanayi Grubu Toros Tarım Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Göral'a sezon başlarken gübredeki durumu sorduğumda özetle şu yanıtı verdi: “Eylül ayı moral verici oldu. Geçen yıl taban fiyat alımlarında yapılan hatalar bu yıl yapılmadı. Taban alım fiyatı daha iyi açıklandığı için üretici gübre alabiliyor. Geçen yılın dördüncü çeyreğinde üretici gübreyi çok az kullanabildi. Bu nedenle de bu sene taban gübresine talep daha fazla. Eylül ayı bizler için açıkçası moral verici oldu.”

Gübreyeye zam var mı?

Gübreyeye zam olur mu? Sorumuza ise Hakan Göral şu yanıtı verdi: “Biliyorsunuz gübrede hammadde olarak dışa bağımlıyız. Dövizle hammaddeyi alıyoruz. Gübreyeye

zam olur mu? Dolar arttığı sürece otomatik olarak gübre fiyatları da artıyor. Özellikle doğal gaz fiyatının ne olacağı önemli. Avrupa’da doğal gaz fiyatları 90 dolar/mmBTU (metrik milyon British Thermal Unit= 28.26 metreküp doğal gaz) seviyesinden 50 dolara kadar düştü. Ama soğuk zamanlar henüz gelmedi. Gaz krizi nedeniyle fabrikalar üretimlerini durdurabilir. Evlerde 20 dereceyi geçmeyin deniliyor. Çok zor bir kış olacak. Doğal gaz fiyatı artarsa amonyak fiyatı artar ve buna bağlı olarak ÜRE, DAP, Nitrat gibi bütün gübrelerin fiyatı da artabilir.”

GTS’nin geriye dönük faturaları can yakıyor

Gübre sektörünün en önemli sorunu nitratlı gübrelerin el yapımı patlayıcıda kullanılmasını önlemek amacıyla tüm gübrelerde uygulamaya konulan DNA Barkod sistemli Gübre Takip Sistemi(GTS). Gübre Takip Sistemi kapsamında gübre üreticilerinden bir para alınıyor. Bu kapsamda gübre üreticilerine geriye dönük olarak gönderilen milyonlarca liralık faturalar sektörde şok etkisi yarattı.

Gübre Takip Sistemi kapsamında normalde yılbaşında tüketici enflasyonu oranında zam yapıldığını hatırlatan Hakan Göral: “2020’de ve 2021’de böyle oldu. Ancak 2022’de yılbaşında zam yapılmadı. Çünkü gübre de krizin yaşandığı bir dönemdi. Cumhurbaşkanımızın talimatı ile Tarım Kredi Kooperatifleri gübrede yüzde 30 indirim kararı aldı. Bizler de buna destek olmak için yüzde 30 indirim yaptık. O dönemde Tarım Bakanlığımıza dedik ki, yüzde 30 indirim yaparken GTS’de artış yapılması bu indirimi ortadan kaldırır. Bu nedenle GTS’de fiyat artışı olmadı ve 2021 fiyatıyla devam edildi. Şimdi deniliyor ki ‘biz artık fiyatları tüketici fiyat endeksine göre değil, üretici enflasyonu oranında artıracğız. Aylık olarak da toptan eşya fiyat endeksi ile revize edilecek. Yüzde 93’ün üzerinde geriye dönük bir zam yapıldı. Biz satışını yaptığımız, faturasını kestiğimiz ürünlere ilave bir ödeme yapacağız. Bunu faturalarımıza yansıtamayacağız. Geçmişe dönük olarak çok fazla bir fatura farkı geldi. Bütün gübre firmaları da bundan şikayetçi. Yani 50 milyon lirayı geçen fatura farkı, gerçekten çok ağır. Gübre şirketleri bunu nasıl ödeyecek? Şirketlerimiz halka açık şirketler bunu nasıl anlatacğız? Gübre Takip Sistemi öyle bir uygulama ki, merkezi olarak bilgisayarımızı durdurduklarında etiket basamıyoruz, etiket basamazsak gübreyi sevk edemiyoruz” dedi.

GTS uygulamasının yarattığı sorunlar

Gübre Üreticileri, İthalatçıları ve İhracatçıları Derneği Başkanı Metin Güneş, Gübre Takip Sistemi’nin 2018 yılında yürürlüğe girdiğini hatırlatarak: “Bu sistem, El Yapımı Patlayıcılarda (EYP) kullanılan gübrelerin takibi amacıyla başlatıldı. El yapımı patlayıcı yapımında kullanılan tek gübre var ve satışı zaten yasak. Fakat bu sistem tüm gübrelere uygulanan bir sistemdir. Terörü engelleyecek bir sistemin önüne hiçbir Türk Vatandaşı gibi gübre sektörü de karşı çıkmayacağı gibi ülkemizin menfaatine her türlü fedakarlığı yapmaya her zaman hazırdır. Sektör temsilcileri olarak GTS gibi bir sisteme karşı olmadığımızı söyledik. Bununla birlikte 4 yıldır yürütülen sistemi kanunlara her zaman bağlı insanlar olarak uygulamaya çalışırken sistemde yaşanan sorunları da dile getirmeye devam ettik ve edeceğiz. GTS sistemi başta maliyet

sorunları olmak üzere, sistemsel, tek yüklenici firmanın yetersiz kaldığı, ödeme, DNA markör sorunları gibi birçok sorunu içerdiğini her platformda anlatmaya çalıştık. Bazı sorunlardan örnekendirme yapacak olursak, 1 kilo ambalaj ile 50 kilo ambalaja aynı etiketi kullanmamıza rağmen ambalajlarda yüzde 1000-1500 arasında fiyat farkının olması, hammaddelere de Gübre Takip Sistemi etiketi uygulanmasının başlatılması, sistemin kapasitelerimizi özellikle paketleme ve yükleme kapasitelerimizi yavaşlatması, sistemsel sorunların çözümün geç olması gibi birçok konuyu sayabiliriz.”

Geriye dönük fiyat farkı faturası şok etti

Sorunlarına rağmen alınan hizmet karşılığında tüm sektörlerdeki maliyetlerin artmasından kaynaklı GTS maliyetlerindeki artışları da makul ölçülerde kabul ettiklerini vurgulayan Güneş: “Ancak GTS kapsamında yüklenici firmanın 2022 yılında alınan ürünlerin fiyatlarına yüzde 93,53 tutarında artışla fiyat farkı faturası kesmesi sektörde büyük tepkilere neden olmuştur. Tarım ve Orman Bakanlığı fiyatları açıklama yetkisi GTS yüklenicisi Duygu Havacılık firmasına ait olduğunu, firma ise fiyatların açıklanmama sebebinin bakanlık olduğunu söylemektedir. Firma daha önce kesmiş olduğu faturaların altında fark faturası kesileceğini belirttiğini söylemektedir. Ancak ne kadar olacağı konusunda net bir rakam yoktur. Fark faturalarının ödenmemesi durumunda GTS etiketlerinin verilmeyeceği, firmanın kesmiş olduğu fiyat farkı faturalarının altında yazmaktadır. Bu durumda gübre çıkışı yapılamayacağı için gübre sektörünü ve Türk çiftçisini büyük bir kaos beklemektedir. Gübre sektörü konunun en masum tarafı olarak fark faturalarını ödemeyi reddetmektedir. Ortaya çıkacak arz sorunun sorumlusu Tarım ve Orman Bakanlığı ile Duygu Havacılık firması arasına sıkışmış gübre sektörü değildir. Sektör temsilcileri olarak ülkemizin tarımını her zaman olduğu gibi desteklemeye devam edeceğiz” bilgisini verdi.

GTS'nin gübre sektörüne maliyeti 600 milyon lira

Gübre Üreticileri, İthalatçıları ve İhracatçıları Derneği Başkanı Metin Güneş, 2022 yılının başında kesilmiş faturalara göre 6 milyon ton üzerinden kabaca bir hesap yapıldığında 300-350 milyon tutarında maliyet oluşturduğuna dikkat çekerek: “Aynı orana yakın fark faturaları kesilmesi, sektöre çok büyük bir yük getirecektir. Satılmış ürünlere yapılan uygulamanın sektör temsilcileri tarafından bayilerine ve çiftçilere uygulanması gibi bir durum söz konusu olamaz. Yeni fiyatlarla 600 milyon liranın üzerinde bir maliyet gübrede üretim maliyetlerini olumsuz etkileyecektir. Yüklenici firma maliyetlerin sözleşmeye göre 0,88 dolar olduğunu bunun uygulanması durumunda 1,5 milyar TL gibi inanılmaz bir rakamlara ulaşacağını sözleşmenin altında bir zam yapıldığını, mevcut fark faturalarının ise taksitli olarak ödenebileceğini belirttiler. Dernek olarak her zaman iyi iletişimde olduğumuz Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü konuyla ilgili fiyat sorumluluğunun yüklenici firmada olduğunu söylemektedirler. Ancak konu çözümsüz olarak sektörü sıkıntıya sokmaya devam etmektedir.”dedi

Gübre üreticileri ne istiyor?

Gübre sektörü temsilcileri olarak öncelikle geriye dönük fiyat uygulamasından ivedi olarak vazgeçilmesini talep ettiklerini belirten Metin Güneş taleplerini şöyle dile getirdi: “Makul ölçülerde fiyat artışının yapılarak sistemin iyi kötü bir şekilde yürümesinin sağlanmasını, gübre arzında kendi krizimizin oluşturmada tarımsal faaliyetlerin aksatılmaması gerektiğinin altını çiziyoruz. Yine gübre sektörü olarak Tarım ve Orman Bakanlığı ile birlikte gübre sektörü temsilcileri, yüklenici firma Duygu Havacılık, üniversiteler, ilgili bakanlıklar, kurum ve kuruluşlarla birlikte GTS sisteminin yeniden ele alınarak ortak bir mutabakat haline getirilmesi en büyük arzumuzdur. Sisteme inanan insanların sayısının artması herkesi mutlu edecek ve başarılı bir sistem haline getirecektir.”

Özetle, buğday, arpa gibi ürünlerde ekimin başladığı bu günlerde mazot zamları zaten çiftçinin canını yakıyor. Gübrede artacak maliyet ve fiyatlar sonuçta çiftçileri ve üretimi olumsuz etkileyecektir. Dünyada artan gübre fiyatlarına karşı üreticiler desteklerle korunurken Türkiye’de Gübre Takip Sistemi ile ilave yüklerin gübre üreticileri ve çiftçilerin sırtına bindirilmesi kabul edilebilir bir durum değil. El yapımı patlayıcı yapımında kullanılan gübrenin üretimi zaten yasak. Organik gübre de dahil bütün gübrelerde bu sistemin uygulanmasının amacı, mantığı ne?

“Yüksek negatif reel faize sevinenlere gelsin!”

Alaattin AKTAŞ

11 Ekim 2022 Salı

Rekor düzeydeki negatif reel faiz nelere mi yol açıyor?

✓ Tasarruf edebilen zaten her gün cezalandırılıyor.

✓ Diğer yandan vadeli senet ve çekler pek kabul görmüyor ve nakit talep ediliyor.

✓ Hazine ise negatif reel faizden memnun; seçim öncesi için sürekli cephane biriktiriyor.

Hep söylerim ya, eskiden Hazine’de üst düzey görevlerde bulunmuş; adeta devletin hazinesini yönetmiş bir dostum var. Kamudaki görevinden yıllar önce ayrılmış olmasına rağmen gidişata kafa yormaktan, gelişmeleri yorumlamaktan hiç geri durmaz. Hangi aşamalardan geçerek nerelerden geldiğimizi çok iyi bildiği için nereye doğru gittiğimizi de çok iyi yorumlar. Ama kendi açısından haklı olarak “**kötü**” bir huyu vardır; yaptığı değerlendirmelerin ismiyle kullanılmasını istemez. Bu tercihinin altında şu an üstlenmiş olduğu bir görevin yattığını söylemekle yetineyim.

Eski Hazineci dostum rekor düzeydeki negatif reel faizin yarattığı sorunlara değindiği bir yazı kaleme almış ve bu yazıyı benimle de paylaştı. Bu derli toplu değerlendirmeyi ben de sizlerle paylaşmazsam olmaz...

Riskler yükseliyor

Dünya durgunluk beklentisiyle uğraşıyor. Amerika ve Avrupa başta olmak üzere ekonomistlerin tartıştığı konu aynı. 2009 krizi ve covid 19 salgınında uygulanan genişlemeci politikaların etkilerine, enerji ve gıdadan gelen enflasyonist baskılar, Ukrayna savaşı gibi jeopolitik riskler de eklenmiş durumda. Piyasalarda sıkışma emareleri artıyor. Uzun vadeli tahvil piyasalarında spreadlar yükseldi. Kaldıraçlı ve teminatlı borç piyasalarında işlemler durma noktasında. Yüksek borçlu şirketler,

devletler ve haneler stres içinde. Daha önemlisi, düzenlemesi ve denetlemesi olmayan gölge bankacılık alanında işler karmakarışık deniyor. Kısacası dünyada enflasyon ve diğer nedenlerle riskler ve faizler hızla yükseliyor.

Böylesi bir ortamda Türkiye'nin iç ve dış 508 milyar dolar tutarında dövizli borcu var. Yıllık 183 milyar dolar borç çevirmesi lazım. Baskılar artıyor. Hazine'nin son 3 yıl vadeli sukuk (kira sertifikası) borçlanması bunun güzel örneği. Faizi yüzde 9.75. Hazine bu kadar yüksek faizi en son 2003 yılında, vadesi 5 yıl olan tahvil için ödemiş. 3 vadeli dış borçlanmayı ise en son 2009 yılında yapmış. Ancak o sukukun faizi yüzde 5.8.

Baskı sadece bu alanda değil. Ekonomi dışarıdan gelen tüm dalgalara açık durumda. Limanın mendireği dağılmış. Koruma duvarlarından birisi olan reel faiz negatif. Hem de basit hesaplara yüzde 70 civarında negatif. Dışa açık kapitalist bir ekonomide, yüksek negatif reel faizin etkileri neler olabilir? İlk aklıma gelenleri sıralayayım:

■ Ağır tahribatlardan birisini tasarruf alanında yapıyor. Zaten yetersiz olan TL tasarruflardan “**vergi**” alınıyor. Hem de çok yüksek bir vergi. Ulusal parasına güvenip Türk lirası birikimi olanlar kaybediyor. Hazine'nin iç borçlanma senedine para yatıranlar negatif reel faiz alırken, aynı Hazine'nin dış borçlanma tahviline (eurobond) para yatıranlar pozitif reel faiz alabiliyor.

■ Bu durum dolarizasyonun (kur korumalı mevduatlar dahil) hızla artmasına yol açıyor. Türkiye'de yerleşiklerin aldıkları Hazine eurobondlarını da hesaba katınca dolarizasyon oranı yüzde 75'lere yaklaşıyor. Negatif reel faizin en belirgin etkisi bu alanda görülüyor. Aşırı dolarizasyon nedeniyle, TCMB politika faizi etkisizleşiyor.

■ Dahası tasarrufu olanlar kısa vadeli varlıklara yöneliyor. Borsa, altın ve dijital varlıklara yönelen küçük yatırımcıların başına gelenleri izliyoruz.

■ Uzun vadeli istihdam yaratan üretime yönelik yatırımlar her geçen gün azalıyor. Hatta hukukun üstünlüğü sorunları ve diğer nedenlerle, mevcut fabrikasını elden çıkarmayı düşünenler bile var deniyor.

■ Gayrimenkul fiyatları şişiyor. Buna bağlı olarak kiralarda da aşırı yükselme görülüyor. Barınma sorunu yaşayan sabit gelirliler büyük şehirlerden taşınabilmek için tayin istiyor.

■ Yatırımlar azalınca ekonomide çıktı açığı (potansiyel üretim ile gerçek üretim arasındaki fark) azalıyor. Böylelikle, var olan gıda ve enerji gibi arz yönlü baskılara talep tarafından da baskı gelmeye başlıyor. Enflasyonun yönünü aşağıya çevirmek zorlaşıyor.

■ Ucuz krediler nedeniyle aşırı borçlanmayı seçen sorunlu (zombi) şirketlerin çokluğu ekonomide genel verimliliği düşürüyor.

Hazine memnun...

Diğer taraftan Hazine yüksek negatif reel faizlerden çok memnun. Durmadan borçlanıyor.

Hazine, ocak-ağustos döneminde 88 milyar liralık nakit ihtiyacına karşılık 188 milyar lira net borçlanma yapmış. Borçlanmayı artırmasının bir nedeni, son aylarda bütçede faiz dışı fazla gibi kaynaklarda görülen bozulma. Yükselen enflasyon ve kurlar nedeniyle yüzde 100'e yakın artan gelirlere rağmen harcamalar hız kesmediği için yeteri kadar faiz dışı fazla verilemiyor. Faiz ödemeleri de zirve yapınca yeniden borç alınıyor. Örneğin ekim ayı borçlanma programına göre 61 milyar lira ile zirve yapan aylık faiz ödemesi rekoru nedeniyle 62 milyar lira yeni borç alınacak.

Seçim öncesi bol kepçe dağıtım için cephane biriktiriliyor. Gevşek maliye politikasının enflasyonist baskılarını daha çok hissedeceğiz.

“Muhasebeci” mantığı!

Tüm bu gelişmelere rağmen, enflasyonla mücadeleyi, “**muhasebeci**” mantığıyla, Merkez Bankası'nın ve bankaların hesaplarına müdahale etmeye indirgemekle yüksek negatif reel faizin etkileri ortadan kaldırılamaz. Bu politika seçeneği, karar alıcılara birkaç ay zaman kazandırabilir. O da belki! Ancak ekonominin genelinde, özellikle finansal sistemde yarattığı tahribat ne olacak?

Bir örnek vereyim. Kısalan vadeler ve bankaların borç verme iştahındaki azalış, reel sektörde hatır ve güven üzerine kurulu olan vadeli işlemleri zorlaştırıyor. Önceden 3 ay veya daha fazla vadeli senet ve çeklere yapılan satışlarda artık yüksek enflasyon ve negatif reel faiz nedeniyle nakit talep ediliyor. Nakde sıkışan şirketler ne yapacaklarını şaşırmış durumda. Varlıklarını uzun süredir sürdürebilen “zombi” şirketlere bir de nakde sıkışanlar eklenince şimdilik sorunsuzmuş gibi görünen finansal sektörün aktiflerindeki donuk varlıklar çoğalıyor. Bunu gören karar alıcılar yeni bir Kredi Garanti Fonu (KGF) paketinin hazırlıklarını yapıyor. Bu da Hazine'ye daha fazla yük demek.

Bunlar ve benzerleri konjonktürel sorunlara, üretimde dışa bağımlılık vb. yapısal sorunlar da eklenince, dışarıdan gelecek bir döviz şokunu savuşturmak için ilk yapılabilecek şey olan faiz artışı, (niyet olsa bile) çok zor.

“Peki, o zaman ne olacak” diye sormayın!

Herkes yaşananların farkında!

Çünkü yazının burasında tılandım. Ne yazacağımı bilemedim.

Bir şey önersem dedim. Ama kime? Şimdiki karar alıcılara mı? Yoksa kim seçilirse seçilsin, seçim sonrasında görev alacaklara mı? Ne değişecek? Hepsini yaşananların farkında. Gerçekleri açık bir şekilde konuşmayı erteliyorlar. Sadece **“Yakan topu ötekine nasıl atabilirim”** derdindeler!

Abdulkadir Selvi

6'lı Masa'nın ruhu yok

Son dönemlerde bir şarkı takıldı dilime. Bir türlü bırakamıyorum.

Anketleri inceliyorum, halkla konuşuyorum. Muhalefet cephesine bakıyorum. Verileri masaya yatırıp ciddi analizler yapmam gerekiyor ama bir şarkının büyüünden çıkamıyorum.

Hani sesim güzel olsa gam yemeyeceğim ama Mustafa Sandal edasıyla söylemekten kendimi alamıyorum.

Mustafa Sandal gibi:

“Onun arabası var güzel mi güzel

Şoförü de var özel mi özel

Bastı mı gaza gider mi gider

Maalesef ruhu yok” diyorum.

UMUT OLAMADILAR

Ekonomik sıkıntıların yaşandığı bir dönemde 6'lı Masa bir umut olabilirdi. Kucaklayıcı bir dil kullanıp iktidarın karşısında ciddi bir alternatif oluşturabilirlerdi. Ama onlar sert bir dil kullandılar. Kucaklaşmayı değil, kavgayı tercih ettiler. Dışlayıcı oldular.

Halkta “Bunlar gelirse beni daha iyi yönetir” duygusunu oluşturamadılar. Çünkü bir çözüm üretemediler. Umut olamadılar. Toplumda heyecana yol açacak bir dalga oluşturamadılar.

Ne yaptılar? İktidarı bırakıp birbirleriyle kavga ettiler. Birbirlerine parmak sallar hale geldiler. Türkiye'ye güven veremediler. Bir umut olamadılar. Tam aksine bir koalisyon

görüntüsü verdiler. Koalisyonlardan çok çekmiş olan toplumun hafızasında koalisyon yıllarının canlanmasına neden oldular.

TILSIMINI KAYBETTİ

6'lı Masa'nın en önemli projesi ortak bir cumhurbaşkanı adayı çıkarmaktı. Ama ne zaman cumhurbaşkanı adaylığı gündeme gelse aralarında krize neden oldu. Onlardan en büyük beklenti Türkiye'yi daha yönetecekleri duygusunu oluşturmalarıydı. Ama onlar öyle kötü bir sınav vermeye başladılar ki milleti ürküttüler. Milleti korkuttular. Halkta "Bunlar gelirse felaket olur" duygusunun oluşmasına neden oldular.

Muhalefet kesim müthiş bir kredi açmıştı. Ama kıymetini bilemediler. Halkın açtığı krediyi har vurup harman savurdular.

Seçimlere 8 ay gibi bir süre var ama 6'lı Masa şimdiden tilsimini kaybetmeye başladı. Gizemi kalmadı. Altılı Masa'nın her şeyi var ama bir tek ruhu yok. Ruh olmayınca da olmuyor.

SİYASİ İKLİM DEĞİŞİYOR

HÜSEYİN Yayman, siyaset bilimi profesörü.

AK Parti Hatay Milletvekili.

TBMM Dijital Mecralar Komisyonu Başkanı.

Hüseyin Yayman üç gün Meclis'teyse 4 gün seçim bölgesi olan Hatay'da. Yani sahada.

Hüseyin Yayman bir saha raporu hazırladı.

1- SAHADA HAVA DEĞİŞİYOR

Memurlara ve emeklilere yapılan maaş zammı, asgari ücrette ikinci artış, 3600 ek göstergenin çözülmesi, tarımda verilen taban fiyatlar, ekonomiden, zamlardan, hayat pahalılığından şikâyet eden vatandaşta, sorunlarını çözerse Erdoğan çözer algısının oluşmasına neden oldu. Kararsızların tekrar AK Parti'ye dönmesi sürecini başlattı. Vatandaş şimdi ocak ayında asgari ücrete, memur ve emekli maaşlarına yapılacak artış bekliyor. Ocak ayından sonra hava iyice değişecek.

2- ERDOĞAN DÜNYA MARKASI

Rusya ile Ukrayna arasındaki aktif arabuluculuk rolü, tahıl koridorunu açan lider olması, esir değişimini gerçekleştirmesi, Şanghay toplantısından verdiği fotoğraf, NATO toplantısında ilgi odağı olması, ABD'de Central Park'ta gördüğü ilgi ve son olarak Prag'daki Avrupa Birliği toplantısında duruşu Türk halkının gözünden

kaçmadı. Erdoğan bir Türkiye markasıydı ama artık bir dünya markası oldu kanaatinin oluşmasına neden oldu.

3- 6'LI MASA'NIN DAĞINIKLIĞI

Halkımız 6'lı Masa'da koalisyon hükümetlerinin fotoğrafını gördü. Bir cumhurbaşkanı adayı belirleyememeleri ve HDP konusunda CHP ile İYİ Parti arasında yaşanan tartışma, halkımızda ülke bunlara teslim edilemez izleniminin oluşmasına neden oldu. Halkımız geçmiş dönemlerde koalisyonlardan çok çekti. O nedenle dağınık bir yönetim değil, güçlü hükümet ister.

4- KILIÇDAROĞLU'NUN ADAYLIĞI

Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adaylığının ön plana çıkması 6'lı Masa'ya olan ilgiyi azalttı.

ERDOĞAN, PUTİN VE ZELENSKİ'Yİ MASAYA OTURTABİLECEK Mİ?

SAVAŞIN ilk günlerinde Rusya ile Ukrayna heyetlerinin Antalya ve İstanbul'da bir araya gelmesi barış umudunu doğurmuştu. Savaş büyümeden biter duygusunu oluşturmuştu ama olmadı. Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'na barışın neden sağlanamadığını sormuştuk. Çavuşoğlu, "ABD engelledi" demişti. "ABD barışı istemedi" diye eklemişti.

Kremlin'den Ukrayna görüşmesi Türkiye'de olabilir açıklaması gelince hem umutlandım hem kaygılandım.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hem Putin'le hem Zelenski ile görüşebilen tek lider olması nedeniyle umutlandım.

Hem Putin'in hem Zelenski'nin Erdoğan'a güven duyması nedeniyle umudum arttı.

Erdoğan'ın tahıl koridorunu kurmayı başarmış, esir takasını gerçekleştirmiş lider olduğu aklıma gelince umudum iyice arttı.

Ama Mevlüt Çavuşoğlu'nun, "ABD barışı istemedi. Engelledi" tespitini düşününce umudum kırıldı.

Hele hele Zelenski'nin Biden'dan habersiz adım atmadığını hatırlayınca canım sıkıldı.

Ama buna rağmen Erdoğan iki lideri bir araya getirirse önemli bir adım atmış olur.

NOBEL ÖDÜLÜ VERMEZLER

Değil Putin'le Zelenski'yi aynı masaya oturtması, Erdoğan savaşı dahi durdursa Nobel Ödülü verilmeyeceğinden eminim. Nobel'i, savaşı çıkaran Biden'a verirler ama Erdoğan insanlık için büyük bir iş başarmış olur.

DEMİRTAŞ'A DESTEK

PKK'nın Mersin saldırısı üzerine Selahattin Demirtaş, cılız, öznesi belli olmayan, PKK terörü diyemeyen ama saldırıyı kınayan bir açıklama yaptı.

Tam Selahattin Demirtaş'a bu saldırıyı kim yaptı, niye PKK diyemiyorsun, PKK'yı kınıyorum de, o zaman lider olursun diye tepki gösterecektim.

Tam o sırada Duran Kalkan, Demirtaş'ı, "Ukalalık yapma" diye azarladı.

Selahattin Demirtaş'a tam, bak 7 Haziran seçimlerinden sonra PKK çözüm sürecini bitirip savaş sürecini başlattığında sesini çıkarmadın. Ne savaşı, "Bu millet bizi yüzde 13 oyla, 80 milletvekili ile Meclis'e soktu. Bu tablo karşısında savaş ilan edilir mi? Artık savaşın yeri yok" demediği için eleştirip "Hadi bu sefer sesini çıkar" diyecektim.

Bu kez de Kandil'den, "Yaptığın münafıklık" çıkışı geldi.

SUSMASAYDI

Hadi Selahattin Demirtaş konuş. Şimdi konuşma zamanı. Teröre karşı dik durma vakti. Dik durursan lider olursun diyeceğim ama Selahattin Demirtaş'ta o kumaş yoktur. Kandil konuştu, Demirtaş sustu.

Ama buna rağmen cılız olsa da.. PKK demese de... Kandil karşısında dilini de yutsa Demirtaş'ın çıkışı yerindeydi. Keşke susmasaydı.

Esfender KORKMAZ

Eylül'de kim kazandı kim kaybetti?

11 Ekim 2022 Salı

TÜİK Eylül 2022 finansal yatırım araçları reel getiri oranlarını açıkladı.

Eylül ayında TÜFE'ye göre düzeltildiğinde, yıllık olarak, mevduat faizi, Euro ve devlet iç borçlanma senetleri reel kayıp, Borsa dolar ve altın reel getiri sağladı.

TL mevduatı: Son bir yılda nominal olarak yüzde 16,27 oranında nominal faiz getirdi. TÜFE'ye göre hesaplandığında ise yüzde eksi 36,62 oranında reel kayıp getirdi.

2021 Eylül'ünde mevduata 100 lira yatıranın satın alma gücü 63,38 'e düştü. Aradaki fark olan 36,62 liralık kaybı, bankaya bir transferdir. Bir nevi bankaların mevduattan aldıkları bir vergidir.

Parasından reel olarak yüzde 36,62 kayıp yaşayan bir tasarruf sahibi TL'de kalır mı? Bunun içindir ki Türkiye'de TL para olmaktan çıktı. Piyasada her alanda pazarlık, vadeli işlem, yatırım fizibilitesi dolar veya Euro ile yapılıyor.

Dünyada yüzde 10'un altında enflasyon olduğu halde, bütün ülkeler faiz artırdı. Rusya, Çin ve Türkiye ise faiz düşürdü.

Çin ekonomisi ikinci çeyrekte yüzde 2,6 daralma yaşadı. Çin MB bir yıllık politika faizini yüzde 2,85'ten yüzde 2,75'e düşürdü. Ama Çin'de enflasyon oranı da düşük yüzde 2,5'tir. Yani Çin'de halen reel faiz var.

Rusya, faiz oranını yüzde 8.00'den yüzde 7,5'e indirdi. Rusya'da enflasyon oranı da yüzde 13,7'dir. Reel faiz oranı yüzde 5,45'tir. Türkiye ile karşılaştırılmaz.

EYLÜL AYI FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARININ TÜFE'YE GÖRE YILLIK REEL GETİRİ ORANLARI		
	2021	2022
MEVDUAT FAİZİ	-7,9	-36,62
BIST 100	7,96	27,06
DOLAR	-5,14	16,82
EURO	-5,32	-1,67
ALTIN	-12,63	11,57
DİBS	-10,62	-24,85
REEL EFEKTİF DÖVİZ KURU	62,28	54,51
TÜFE	19,58	83,45

Borsa: Finansal yatırım araçları içinde en yüksek reel getiriye sağladı. Geçen sene aynı ayda yüzde 7,96 reel getiri sağlamıştı. Bu sene yüzde 27,06 reel getiri sağladı. Ancak küçük tasarruf sahipleri hiçbir zaman borsada reel anlamda kazanmadı. Aslında ise bizim gibi gelişmekte olan ülkelerde borsa küçük tasarrufların birleştiği ve sermaye oluşumu için en iyi yoldur. Ama borsa kumar masası olunca bu işlevini yapamıyor.

Dolar: Bir yıllık reel getiri oranı yüzde 16,82 olurken, Euro yüzde 1,67 oranında reel kayıp getirdi.

Eylül 2022 ayı itibariyle, Merkez Bankası reel kur endeksi 54,51'dir. Yani TL yüzde 45,5 oranında daha düşük değerdedir. Eğer dolar endeksi dengede, yani 100 olsa idi, bir dolar 10 lira olacaktı.

Doların Euro karşısında değer kazanmasının nedenlerine gelince;

ABD'de, FED faizi daha erken ve daha yüksek tuttu.

Rusya savaşı, AB ekonomisini negatif etkiledi. Ancak bu durum geçicidir. Çünkü AB ekonomisinin siyasi, demokratik, hukuki ve teknolojik altyapısı sağlamdır.

Dahası ABD doların sürekli değerli para olmasını istemez, Çünkü rekabet gücünü kaybeder.

AB'de ekonominin yavaşlamasından ve Euro'nun değer kaybından en fazla biz zarar göreceğiz; Zira ihracatımızın yüzde 42'sini AB'ye yapıyoruz. Tek dış ticaret fazlası verdiğimiz partnerimiz de AB'dir.

11.10.2022

Altın: Geçen sene yüzde 12,83 oranında reel değer kaybetmişti. Bu sene yüzde 11,57 reel değer kazandı. Yani 2020 ortalama seviyesine henüz gelmedi.

Mevduat yüzde 36,62 reel kayıp getirdi, Borsa yüzde 27,06 oranında reel kazanç getirdi. Arada 63,68 puan fark var. Bu fark bile ekonomide kırılganlığın ne kadar yüksek ve istikrarın ne kadar bozuk olduğunu gösteriyor.

İbrahim Kahveci

Köle!

Türkiye İstatistik Kurumu -TÜİK Ağustos ayı işgücü verilerini açıkladı. Buna göre çalışan sayısı son 1 yılda 1.863 bin kişi artarken işsiz sayısı 604 bin kişi azaldı. +15 yaş nüfus 962 bin kişi arttığından ve işgücüne katılım oranı da %52,5'den %53,6'ya çıktığından dolayı işsiz sayısı olması gerekenden daha az artmış durumda. Bunlar iyi şeyler

Hem çalışan sayısı artıyor hem de iş gücüne katılım artıyor.

Unutmayalım ki Özallı yıllarda iş gücüne katılım oranı bugünden çok daha yüksekti. Yüzde 60'a yaklaşan iş gücüne katılımı Özal sonrası bir daha görmedik. Demek ki toplumda umut ve iyi bir gelecek hayaline Özal sonrası bir daha ulaşamadık.

Hatta Özallı yıllarda köy nüfus oranı yüksekliğine rağmen iş gücüne katılım oranı yüksek ve işsizlik oranı da tek haneydi.

Bunu bugünkü verileri üzerinden izah edeyim: 64.793 bin kişilik +15 yaş nüfusun %53,6'sı (34.759 bin kişi) bugün işgücü piyasasında ve 31.344 bini iş bulmuş durumda. Bu şekle göre işsiz sayısı $34.759 - 31.344 = 3.415$ bin kişi etmektedir.

Özallı yıllarda olduğu gibi işgücüne katılım %57'lerde olsaydı ne olurdu? İş gücü $64.793 \times 0,57 = 36.932$ bin kişiye çıkardı. Çalışan sayısı 31.344 bin kişi olduğuna göre işsiz sayısı aradaki fark kadar, yani 5 milyon 588 bin olacaktı.

Yani iş gücüne katılım oranı ve istihdam seviyesi işsizlik oranını belirliyor. İşgücüne katılım düşük olunca işsizlik sayısı ve oranı da düşük çıkıyor.

Nitekim son 1 yılda TÜİK verilerine göre işsiz sayısı -604 bin kişi azalmış görölse de İş-KUR kayıtlarına göre bırakın azalmayı, işsiz sayısının 149 bin kişi arttığını görmekteyiz.

Bunlar işin genel durumu... Yine de çalışan sayısındaki artış umut verici bir tablo....

Ya detay...

Çalışıyoruz çalışmasına da nasıl çalışıyoruz?

Sosyal Güvenlik Kurumu-SGK verilerine göre Aralık 2021'de 6.131 TL olan yaklaşık 16 milyon özel sektör çalışanın brüt ücreti 2022 Ocak ayında 7.734 TL'ye yükselmişti.

İşverenlerin Aralık ayına göre maaş zam oranı %26,1 ve bir yıl önceye göre maaş zam oranları da %40,4 olmuştu.

Gelelim bu yıl ikinci maaş zammının yapıldığı Temmuz ayı maaşlarına... Çalışanlara brüt maaş zammı aylık %23,9 ve yıllık ise %84,3 zam yapılmış olduğu anlaşılıyor.

Temmuz ayında ocak ayı zammı ile beraber çalışanların brüt ücretleri iki zamma rağmen sadece %84,3 artmış. Vergi indirimleri nedeniyle net maaş zammı da yüzde 93,4'e ancak çıkmışsss.

Hikâyenin önemli kısmı burası... Kimse asgari ücret üzerinde çalışanlarına zam yapmamış. Hatta ve hatta... Asgari ücret zammının %94,64 olduğu bir dönemde ortalama ücretin (net) %93,41 artması asgari ücret dışında maaş zamlarının daha düşük oranda kaldığını göstermektedir.

SGK kayıtlarına göre haziran ayında 6.450 TL olan ortalama ücret temmuz ayında 8.029 TL'ye yükseldi. Haziran ayında açlık sınırı ile eşit olan ortalama ücret şimdilik açlığın üzerine çıkmış oldu.

Oysa bizler Özal ve sonrası dönem (veriler olduğundan) hiç ortalama ücreti açlık ile karşılaştırmıyorduk. Asgari ücret açlık sınırı ile kıyaslanırken ortalama ücret yoksulluk sınırı ile kıyaslanırdı.

Şimdi ortalama ücreti bile açlıkla karşılaştırır olduk. Bu durum felaket ötesi bir şey... Türkiye gibi bir ülkede sadece açlık için çalışmış olmak köle düzeninden beter demektir. Çünkü kölelere bile sahipleri açlık yanında barınma verirdi...

BU KADER DEĞİL BİR TERCİH

Neden çok ucuz işgücü? Neden geleceksiz bir hayat?

Bir kader mi?

Kesinlikle hayır... Bir tercih.

Milletin de bu tercihi istediği belli.

11.10.2022

2016 yılında ülke gelirin %33,1'i çalışanlara gidiyordu; şimdi bu oran %24,6....
Ücretler düşükken neden tüketim çılgınlığı yaşıyor sorunun cevabı bu oranlarda yatıyor. Çalışanın sırtından zenginlik kuranları burada görüyoruz.

Bu ülkede kiracılık oranı 2013'ten bu yana %21'lerden %27'lere yükselmiş... Yani ev almayı bırakın mevcut bazı ev sahipleri bile evlerini satmışlar.

Bir kadın başına doğum 2,1'den son 6 yılda 1,7'ye kadar düşmüş. Boşanan aile sayısı 120-130 bin aralığından 175 binlere hızla yükselmiş ama ne çare ki toplum fakirliği, yoksulluğu hala tercih eder durumunu sürdürmüş.

Kader değil tercihtir derken asıl şu noktaya bakalım: Ülke değer üretmiyor... Çünkü ülkede BİLİM bile hor görülüp dışlanır olmuş.

2000'lerde yüksek teknoloji (yani kazandıran ürünler) ihracat oranımız %6,5 seviyelerinden bugünlerde %2,5 seviyelerine kadar geriledi. Ne mi ihraç ediyoruz: Daha çok hıyar ihraç ediyoruz! (Hıyar ihracatı semboliktir; katma değersiz ihracat açısından)

Bir ülkede bilim gidiyorsa bir ülkede akıl gidiyor demektir... Aklın gittiği yerde de kimse gelecek bir refah artışı beklemesin... Bu kadar basit.

Bunu biz istedik ve sonucunu yaşıyoruz.

11 Ekim 2022, Salı

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Avrupa'da haritalar değişiyor

Rusya Devlet Başkanı Putin, dün sabah Ukrayna'nın enerji, askeri ve iletişim altyapısına yönelik uzun menzilli yüksek hassasiyetli silahlarla saldırı gerçekleştirdiklerini söyledi. Sabahtan başlayarak başkent Kiev, Lviv, Dnipro, Mykolaiv ve Odessa kentlerinde patlamalar meydana geldi. İlk belirlemelere göre patlamalarda 8 kişi öldü, 24 kişi ise yaralandı.

Bu arada Zaporozhye Nükleer Santrali gibi mekânlarda da patlamalar meydana geldi. **Putin'in Rus kuvvetlerine yeni atadığı generalin askerler arasında lakabının "insafsız" olduğu söyleniyor.** Putin, toplantısı öncesinde yaptığı açıklamalarda Ukrayna'nın Türk Akım Boru Hattı'nı havaya uçurmaya çalıştığını söyledi. Erdoğan'ın bu konuda Putin'le bir görüşme yapması bekleniyor.

Amerika ve Ukrayna'nın doğal gaz boru hatları, Kerç Köprüsü gibi sivil hedefleri vurması almasıyla birlikte Ukrayna'daki savaş yeni bir safhaya geçiyor. **Şu ana kadar Rusya tarafından "özel askeri operasyon" olarak tanımlanan hareket şimdiden sonra ya "terör operasyonu" şeklini alacak veya kısmi savaş ilan edilecek.**

Rusya, bu savaşın sadece Ukrayna ile değil tüm NATO ülkeleri ile olduğunu bildiği için tam teşekküllü savaş ilan etme konusunda temkinli davranıyor. **Ancak misli misli güçlendirilmiş bir orduyla yapılacak "terör operasyonu" doğrudan Zelensky yönetimini hedef alacağı gibi, aynı zamanda Ukrayna'nın Karadeniz'den bağlantısını kesecek olan Odessa şehrini de kapsayacak.**

Denizle bağlantısı kalmamış Ukrayna'nın, Polonya ve Letonya gibi ülkelerle birleşmesi veya bu ülkelerin Ukrayna'nın kalan kısmını ilhak veya işgal etmesi bundan sonrası için konuşulan senaryolar arasında. **Kısacası Avrupa, çok soğuk ve haritaların değişeceği bir kış yaşayacak.**